

Tájékoztató a település lakosainak egészségi helyzetéről

2025.03.20.

Szerkesztette: Dr. Kiss-Kovács Róbert

Szatymaz Községi Önkormányzat		
ÉRKEZÉS 2025 MÁRC 12.	HATÁRIDŐ: 2395/2025	
SZÁM: 41/398-1/2025	MELL.: db	
ELŐSZÁM:	UTÓSZÁM:	ÜGYINTÉZŐ: Szunyog

Tisztelt Képviselő-testület Humán Bizottsága!

Jelen beszámoló Szatymaz község I. számú háziorvosi körzetéhez tartozó lakosok egészségi állapotáról nyújt áttekintést a képviselő-testület kérésére. Célja, hogy átfogó képet adjon a körzet betegeinek egészségügyi helyzetéről, azonosítva a legfontosabb rizikótényezőket és kihívásokat, amelyekkel közösen kell szembenéznünk. A beszámoló bemutatja azokat a prevenciós intézkedéseket és stratégiákat is, amelyekkel igyekszünk javítani a lakosság egészségi állapotát. Egy közösség egészségügyi helyzete meghatározó tényező a társadalmi és gazdasági fejlődés szempontjából, hiszen egy egészséges lakosság a fenntartható fejlődés alapja. A statisztikai adatok ismertetése előtt kiemelten fontos hangsúlyozni, hogy azok kizárólag a hatályos adatvédelmi előírásoknak megfelelően kerülnek nyilvánosságra. Az adatok személyazonosításra nem alkalmasak, és az anonimitás elvének betartásával kerülnek közlésre. Az információk feldolgozása a mindennapi munkánk során használt medikai szoftver segítségével történt, amely lehetővé tette, hogy a valós helyzetet tükröző, objektív és reprezentatív képet kapjunk a lakosság egészségi állapotáról. A következőkben ismertetésre kerülnek a körzethez tartozó lakosok egészségügyi állapotát befolyásoló főbb tényezők, a leggyakoribb egészségügyi problémák, valamint a praxisban alkalmazott és javasolt egészségmegőrzési és betegségmegelőzési módszerek.

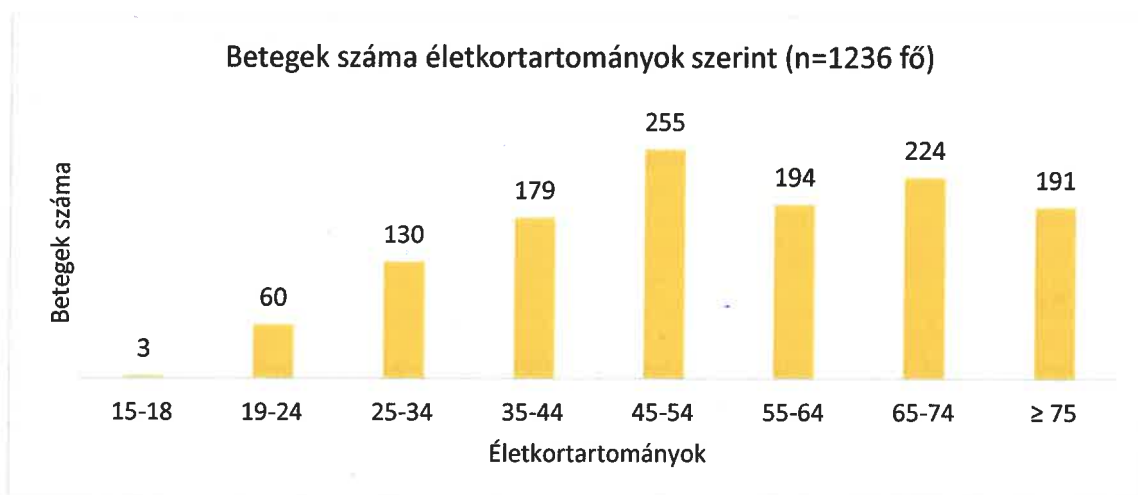
Adatgyűjtés

Az adatgyűjtés két szinten történt: egyrészt a 2023-as év betegforgalmi adatait, másrészt az idei év statisztikáit vettem alapul. A körzet idősebb korosztályában kiemelten gyakoriak a krónikus, folyamatos gondozást és betegedukációt igénylő népbetegségek. Ezek közé tartoznak a szív- és érrendszeri megbetegedések – különösen a magasvérnyomás-betegség, a szívelégtelenség, az iszkémiás szívbetegség, valamint az infarktus és a stroke utáni állapotok. Emellett az egyik leggyakoribb anyagcsere-betegség, a 2-es típusú cukorbetegség is kiemelkedő arányban van jelen a lakosság körében. E betegségek nemcsak országos és globális szinten, hanem helyi szinten is jelentős mértékben hozzájárulnak a morbiditás és

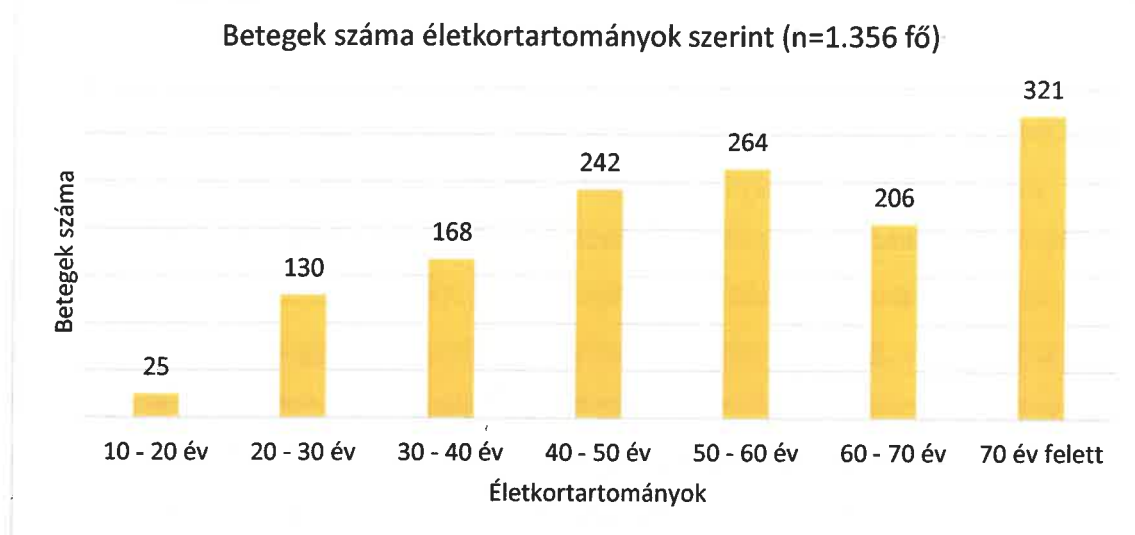
2025.03.12. Szunyog

mortalitás növekedéséhez. A magas prevalencia mellett az incidenciájuk is folyamatosan emelkedik, ami további kihívásokat jelent az egészségügyi ellátórendszer számára. Éppen ezért kiemelt fontosságú, hogy hatékony prevenciós és terápiás stratégiák álljanak rendelkezésre, és ezekhez megfelelő infrastrukturális és humán erőforrások is biztosítottak legyenek.

- A praxis össz. kártyaszáma 2023.12.31-ig bezárólag 1236 fő volt, melynek 33,6%-át (415 főt) 65 év feletti betegeink tették ki.
- A praxishoz tartozó betegek száma 2024. január elsejétől 2025. március elsejéig **120** fővel gyarapodott, a jelenlegi kártyaszám: **1356** fő
- Az egy év alatt, 2024-ben elhunytak száma: **16** fő.
- Míg 2023-ban összesen **8492**, addig 2024-ben **8724** (922 páciens) ellátás történt.
 - o a rendelőben történt ellátások száma: 4477 eset
 - o a rendelőn kívüli ellátások száma: 20 eset
 - o a telemedicinális ellátások száma: 4227 eset
 - o a sürgősségi osztályra történő beutalások száma: 41 eset
 - o a szakrendelésre, laborvizsgálatra és képalkotó vizsgálatra történő együttes beutalások száma összesen: 1218 eset

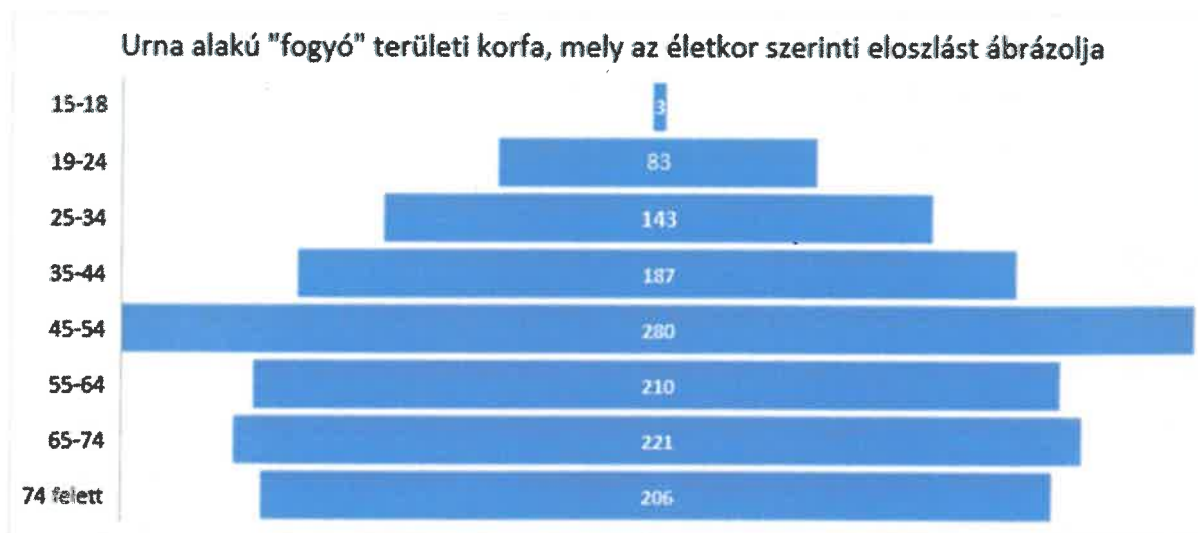

1. ábra. A betegek száma életkortartományok szerint a Központi Statisztikai Hivatal által kiadott 2023. év egész éves jelentés adatait alapul véve.

2. ábra. A betegek száma életkortartományok szerint 2025. március elsejéig.

A körzet lakosságának korösszetétele jelentős hatással van az egészségügyi problémák típusára és azok előfordulási gyakoriságára. A helyi demográfiai adatok alapján megállapítható, hogy a község I. számú körzetének korfája hazánk általános népesedési trendjeit követi, amelyet az úgynevezett urna alakú, csökkenő népességet jelző korfa jellemez. Ez azt mutatja, hogy a fiatalok aránya fokozatosan csökken, miközben az idősebb korosztály aránya egyre növekszik, ami hosszú távon jelentős kihívást jelent az egészségügyi ellátás számára.

3. ábra. Urna alakú korfa, mely a körzet lakosainak életkor szerinti eloszlását ábrázolja.

Általánosságban elmondható, hogy nemcsak az idősebb, hanem a középkorú és fiatalabb betegek esetében is jelentős szerepet játszanak a nem megfelelő táplálkozási szokások, a csökkent fizikai aktivitás, valamint a káros szenvedélyek, például a dohányzás. Ezek a tényezők nagymértékben befolyásolják az érintettek egészségi állapotát és klinikai kimenetelét. Ugyanakkor a megfelelő időben és hatékonyan végzett egyéni betegedukáció lehetőséget teremt ezen rizikófaktorok csökkentésére, valamint a terápiás adherencia és a compliance javítására. Mivel azonban a személyre szabott egészségnevelés egyénenként sok időt igényel, érdemes lenne csoportos betegedukációs programokat és prevenciós tájékoztatókat szervezni, amelyek hatékonyabbá tehetik az ismeretek átadását. Az egészséges táplálkozás, a rendszeres testmozgás bevezetése, valamint a dohányzás és egyéb káros szenvedélyek elhagyása jelentősen hozzájárul a szív- és érrendszeri betegségek, illetve az anyagcsere-betegségek előfordulásának és súlyosbodásának csökkentéséhez. Ennek érdekében nemcsak a rendelői vizitek alkalmával, hanem rendszeresen szervezett tájékoztató kampányok és prevenciós programok révén is érdemes ösztönözni a község lakosait az egészséges életmód kialakítására és fenntartására.

Rendszeres szűrővizsgálatok

A kardiovaszkuláris betegségek világszerte, így hazánkban is, a vezető halálokok közé tartoznak. E betegségek időben történő felismeréséhez elengedhetetlen a magas szakmai színvonalon végzett szűrővizsgálatok alkalmazása. Ezek jelentősége abban rejlik, hogy lehetővé teszik a szív- és érrendszeri betegségek szubklinikai, tünetmentes állapotban történő azonosítását, valamint a már tüneteket okozó, de életmódváltással és megfelelő gyógyszeres kezeléssel jól menedzselhető formáinak felismerését. Ezzel nemcsak a szövődmények kialakulását lehet késleltetni, hanem az érintettek életminőségét is jelentősen javítani, valamint csökkenteni a kardiovaszkuláris mortalitást. Az elmúlt időszakban országos szinten számos családorvosi praxis eszközparkja bővült különböző pályázati forrásoknak köszönhetően – ez alól az I. számú rendelő sem kivétel. Ennek eredményeként több lehetőségünk nyílik arra, hogy a krónikus betegségeket korai stádiumban felismerjük, és a legfrissebb szakmai irányelvek alapján elvégezzük a kockázatbecslést. Ez nemcsak a betegedukációt segíti, hanem lehetőséget teremt a megfelelő terápiás beavatkozások időben történő alkalmazására is, ezzel csökkentve a szövődmények és a betegségprogresszió kockázatát. A rendelőben napi szinten alkalmazzuk labordiagnosztikai eszközeinket, amelyekkel számos fontos paraméter gyorsan és megbízhatóan mérhető. Ezek az eszközök nemcsak a differenciáldiagnosztikát segítik, hanem hozzájárulnak a betegutak lerövidítéséhez

is, hiszen a páciensek már a vizsgálat során kézhez kaphatják az eredményeket, elkerülve a hosszas várakozási időket és a többszöri visszarendelést. Az azonnali diagnosztikai lehetőségek révén a terápiás döntések gyorsabbá és pontosabbá válnak, lehetőséget teremtve a korai intervencióra és a személyre szabott kezelésre. Ez különösen fontos akut állapotok, például gyulladásos vagy fertőzőes betegségek esetén, ahol a gyors laboreredmények alapján azonnal elindítható a megfelelő terápia. Ezen túlmenően a labordiagnosztikai eszközök fontos szerepet játszanak a krónikus betegségek – például a cukorbetegség, a szív- és érrendszeri betegségek vagy a vesebetegségek – nyomon követésében is. A rendszeres kontrollvizsgálatok segítségével nemcsak a betegségek progressziója követhető nyomon, hanem időben észlelhetők az állapotromlás jelei is, így megelőzhetők a súlyos szövődmények. A diagnosztikai eszközök folyamatos fejlődése lehetőséget teremt arra, hogy a jövőben még pontosabb és szélesebb körű vizsgálatok váljanak elérhetővé a rendelőben, ami tovább javítja a betegellátás minőségét.

Az I. sz. rendelőben végzett szív-érrendszeri szűrővizsgálatokról részletesen

Az SZTE SZAKK Családorvosi Intézet egyetemi tanársegédeként, oktatójaként a mindennapi betegellátás mellett folyamatos kutatómunkát is végzek a rendelőben, és a rendelőn kívül egyaránt. Ezzel kapcsolatosan immár egy éve zajlik a rendelőben egy olyan komplex szív-érrendszeri szűrővizsgálat, amely során az alapellátásban az eddig és jelenleg is a hagyományos szív-érrendszeri állapotfelmérést további diagnosztikai és szűrőeszközökkel (ágy melletti ultrahang és labordiagnosztika) egészítjük ki, majd hosszútávú utánkövetést végzünk, mely során regisztráljuk, hogy a bevont betegek körében ezen komplementer vizsgálatok mellett milyen mértékben csökken a szív-érrendszeri történések incidenciája. Mindaddig 90 beteg komplex szűrését (többek között antropometriai adatok rögzítése; boka-kar index vizsgálat; hs-CRP – gyulladásos paraméter – rapid labordiagnosztikai vizsgálata; célzott – nyaki és comb artériák, illetve hasi főütőér – vizsgálat; 10 éves szív-érrendszeri rizikóbecslés; 24 órás vérnyomásmérés, stb.) végeztük el. Egy további szűrővizsgálat során, amely szintén egy etikai engedéllyel rendelkező kutatás része, a legfrissebb orvosszakmai irányelvek alapján a körzet 65 és 75 év közötti férfi betegei körében a hasi főütőér tágulat célzott ultrahangos szűrővizsgálatát végezzük. Bár ez az állapot nem számít gyakorinak, de egy időben felismert tágulat, úgynevezett aneurizma potenciálisan életmentő lehet, ugyanis az időben fel nem fedezett esetek során a tágulat kiszakadása legtöbbször fatális kimenetellel jár.

Ez a legfeljebb 2-3 percig tartó vizsgálat ennek a végzetes kimenetelnek az elkerülését hivatott elérni. Egyelőre 55 férfi beteg ezirányú szűrővizsgálatát végeztük el.

Az utóbbi időszak területi járványügyi helyzetéről – tapasztalatok az I. sz. rendelőben

Ahogy az ezt megelőző, úgy a legutóbbi influenzajárvány országosan és községi szinten is jelentős kihívások elé állította az egészségügyi dolgozókat. Az elmúlt néhány hónapban rendkívül nagy számban jelentkeztek influenza vagy egyéb vírus (pl. igazolt COVID-19) okozta fertőzés tüneteit produkáló páciensek. Ezen betegeinknél a szokásos tünetek közül az akár több hétig is visszamaradó és kifejezetten makacs száraz köhögés, a kezdeti láz, a hasmenés, és torokfájás dominálta a klinikai képet. Az influenza elleni védőoltást összesen 43 beteg vette fel előzetes felhívásunkat követően. 2024. július óta a kanyaró ellen is védettséget nyújtó védőoltást 15 várandós betegünk vette fel. Az időben történő immunizálás eléréséhez lényeges, hogy a lakosság figyelmét fel tudjuk kelteni annak fontosságára számos felületen, médiumon keresztül, ahogyan ezt legutóbb is tettük (Facebook, váróteremben és bejáratnál kihelyezett felhívások). Rendszeres kommunikációval és tájékoztatással szükséges tájékoztatni a körzetek betegeit a fertőző betegségek megelőzésének egyéb módjairól, mint például a kézmosás fontossága, a személyes higiénia betartása, a megfelelő maszkviselés járványhelyzet ideje alatt. A betegedukáció e tekintetben is nélkülözhetetlen, hiszen a téli időszak során sok beteg nem visel maszkot sem az orvosi rendelő várójában, ahol saját maga mellett immunszupprimált, idős vagy akár várandós betegek is ülhetnek. Ezen említett csoportok fokozottan ki vannak téve a fertőző megbetegedéseknek. A megfelelő, felelősségteljes attitűd sok további fertőzés megelőzését eredményezheti, ezért szükséges lenne a lehető legtöbb felületen a helyes maszkviselésről szóló tájékoztatók megosztása, terjesztése. Tekintettel, hogy januárban és februárban rendkívüli mértékben nőtt a felső légúti fertőzöttek száma, a maszk használatát a rendelőben és a váróteremben egyaránt mindenki számára kötelezővé tettük.

Az I. számú családorvosi rendelő mindennapi munkavégzéséről

Kolléganőimmal továbbra is hatékony csapatmunkában tudjuk elvégezni a ránk váró feladatokat. A napi betegforgalom (átlagosan napi 50-60 ellátás) mellett a rendelési időn túl kutatásokkal kapcsolatos szűrővizsgálatokat, gyors labordiagnosztikai vizsgálatokat, szív-érrendszeri szűrővizsgálatokat is végzünk. Minden betegünk számára a rendelkezésünkre álló diagnosztikai eszköztár által biztosított legszakszerűbb, a mindenkori szakmai irányelveknek megfelelő, bizonyítékokon alapuló egészségügyi ellátást igyekszünk végezni. Nagy segítséget nyújtott, hogy 2024-ben a Richter Érdemérem díjazottjaként („Az év legjobb prevenciók gyakorlatát folytató háziorvosa” különdíj) elnyert összeget a rendelő korszerűsítésére, a diagnosztikai eszköztár gyarapítására szánhattam. A rendelőben kéthetente egyszer vérvételi lehetőséget biztosítunk betegeink számára. Kéthetente átlagosan 20 vérvételt bonyolítanak le diplomás ápoló kolléganőim, Ocskó-Horváth Renáta, és Erdélyi Tímea a minták levételétől azok szakszerű elszállításáig. A gondozókkal, illetve az otthoni betegápolást végző kollégákkal is kivételes szakmai együttműködés valósul meg nap, mint nap a betegek minőségi ellátásának érdekében. A rendelőt rendszeresen látogatja két V. éves orvostanhallgató is, akik szakdolgozatukat és Tudományos Diákköri Konferenciára szánt kutatási témájuk kapcsán kutatói munkájukat felügyeletem alatt végzik. Mindezekon túl több országos szakmai projektben vesz részt a rendelő, mint például a 24 órás vérnyomás mérési adatok gyűjtése a Magyar Hypertonia Regiszterbe. A rendelő weboldalát egyre több betegünk használja rutinszerűen akár időpontfoglalás, akár kérdés, vagy kérés küldése céljából. A betegek számára a tavalyi év során a váróteremben felszerelésre került televízió rendkívüli lehetőséget nyújt a betegek edukációjára, míg az ellátásra várakoznak. A televízión számos válogatott oktató kisfilm lejátszása zajlik a rendelési idő alatt, melyek célja, hogy a betegek hiányos egészségügyi ismereteit javítsák. Ez a módszer a prevenciók tevékenységünk lényeges és fontos részét képezi, melyet a páciensek visszajelzései meg is erősítenek.

Az I. számú családorvosi rendelő felszereltségéről

Elmondható, hogy a rendelő széleskörű diagnosztikai eszközparkkal rendelkezik, mely az utóbbi időszak során az „Alapellátás fejlesztése” EFOP pályázat során kiküldött diagnosztikai és szűrővizsgálati eszközök implementálásának köszönhető. Ezen túlmenően magas kategóriás ultrahang készülékekkel (mind kézben hordozható, mind pedig állványos) is

rendelkezünk egyetemi pályázati forrásoknak, további együttműködéseknek köszönhetően. Nagy örömünkre szolgál, hogy a tavalyi év során a gördülékeny munkavégzést aladályozó idejét múlt informatikai eszközök kicserélésre kerültek, melyet ezúton is köszönünk.